

УДК 811.111:81'25
DOI <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2022-85-4>

ВІДТВОРЕННЯ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОЇ ЦИТАТИ У ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ МАЙКЛА КАННІНГЕМА “THE HOURS” УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Бистров Я. В.

*доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри англійської філології
факультету іноземних мов*

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна
orcid.org/0000-0002-6549-8474
yakiv.bystrov@pnu.edu.ua*

Кобута К. С.

*студентка магістратури факультету іноземних мов
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна
orcid.org/0000-0002-4032-825X
katerynkakobuta@gmail.com*

Ключові слова: *цитата,
інтертекстуальність,
канонічна цитата,
трансформована цитата,
способи перекладу, Майкл
Каннінгем.*

Стаття присвячена дослідженню цитати як засобу інтертекстуальності у художньому дискурсі, а також способам її відтворення в українськомовному перекладі роману Майкла Каннінгема «Години». Актуальність дослідження зумовлена зростанням інтересу до перекладацьких аспектів аналізу засобів інтертекстуальності, зокрема визначення принципів роботи з авторським та «запозиченим» художнім текстом, а також пошуків релевантних способів відтворення у перекладі канонічних та трансформованих цитат. У статті з'ясовано специфіку використання інтертекстуальної цитати та її місце в художньому дискурсі та проаналізовано найефективніші способи її відтворення в постмодерній літературі. Виокремлено теоретичні підходи до класифікації літературної цитати, зокрема за формою та обсягом, функцією, змістом, точністю запозичення тощо; встановлено основні ознаки цитати як засобу інтертекстуальності та досліджено особливості перекладу художніх цитат у контексті інтертекстуальності. У дослідженні використано не лише різноманітні способи відтворення, притаманні для певного виду інтертекстуальних цитат, а й інші чинники впливу, такі як контекст, повторюваність, авторські та перекладацькі інтенції. У статті частково проаналізовано роль перекладача у роботі з художніми інтертекстами, фахові уміння якого не вичерпуються виключно знаннями у галузі перекладознавства, а й літературознавства. У статті доведено, що відсутність єдиної класифікації цитат, а також уніфікованої системи визначення способу перекладу цитат у контексті інтертекстуальності є абсолютно виправданою. Аналіз цитати на підставі восьми виокремлених фрагментів засвідчує, що критерії розмежування між різними типами цитат нечіткі та неоднозначні, а найефективніший спосіб перекладу зводиться до точного відтворення лексичного матеріалу, хоча часто трапляються лексично-граматичні трансформації, викликані ідейно-художніми інтенціями автора або перекладача.

RENDERING OF THE INTERTEXTUAL QUOTATION IN THE UKRAINIAN TRANSLATION OF MICHAEL CUNNINGHAM'S "THE HOURS"

Bystrov Ya. V.

*Doctor of Science (Philology), Professor,
Faculty of Foreign Languages
Head of the Department of English Philology
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine
orcid.org/0000-0002-6549-8474
yakiv.bystrov@pnu.edu.ua*

Kobuta K. S.

*Master Student at the Department of English Philology
of the Faculty of Foreign Languages
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine
orcid.org/0000-0002-4032-825X
katerynkakobuta@gmail.com*

Key words: *quotation, intertextuality, canonical quotation, transformed quotation, ways of translation, Michael Cunningham.*

The article deals with the quotation as a means of intertextuality in fictional discourse, as well as the ways to render it in the Ukrainian translation of Michael Cunningham's novel "The Hours". The topicality of the research is determined by the growing interest in the translation aspects of the analysis of intertextuality, and the definition of the principles of working with authorial and "borrowed" literary text in particular, as well as finding relevant ways to rendering canonical and transformed quotations. The article clarifies the specifics of the use of intertextual quotation and its place in fictional discourse and analyzes the most relevant ways of rendering it in postmodern literature. Theoretical approaches to the classification of literary quotations are singled out notably by form and volume, function, content, or accuracy of borrowing; the main features of quotations as a means of intertextuality are pointed out and the peculiarities of translation of literary quotations in the context of intertextuality are studied. This study employed not only various ways of rendering inherent in a particular type of intertextual quotations, but also other impacting factors, such as context, repetition, authorial and translation intentions. The article partially analyzes the role of a translator in dealing with fictional intertexts, whose professional skills are not confined only to the knowledge in the field of translation studies but also in the domain of literary studies. The article proves that the absence of a common classification of quotations, as well as a unified system for determining the way of translation of quotations in the context of intertextuality is absolutely justified. The analysis of the quotation on the basis of eight selected fragments shows that the criteria for identifying different types of quotations are vague and ambiguous, and the most effective way of translation is the accurate rendering of lexical material, although there may be lexical-grammatical transformations caused by ideological and artistic intentions of the author or translator.

Кожна історична епоха диктує умови та спонукає до вивчення тих чи інших літературознавчих, мовознавчих чи перекладознавчих явищ. Сучасний постмодерний період залишає відкритою низку наукових спірних питань та фено-

менів, серед них окремої уваги потребує теорія інтертекстуальності. Теорія міжтекстових зв'язків, поняття інтертекстуальності, поліфонічний і хаотичний характер постмодерністського тексту неодноразово ставали предметом зацікав-

лень серед зарубіжних та українських учених (Л. Грек, Н. Кондратенко, G. Allen, L. Hutcheon та ін.). Зокрема, теорія інтертекстуальності широко досліджувалась у царині літературознавства (І. Алещанова, Л. Меркотан, П. Тороп, Н. Фатеева, R. Barthes), а основні засоби її вираження (цитата, алюзія, ремінісценція) здебільшого вивчалися як мовознавчі явища. З одного боку, різні аспекти відтворення інтертекстуальних одиниць у перекладі неодноразово ставали об'єктом розвідок у вітчизняному перекладознавстві (Л. Грек, О. Дзера, Ю. Полікарпова, У. Тацакович), втім проблема перекладу інтертекстуальної цитати залишилася поза увагою українських перекладознавців, що зумовлює актуальність цієї праці.

Метою дослідження є встановлення специфіки інтертекстуальної цитати як елемента творення художньої дійсності та окреслення особливостей її відтворення у перекладі. Досягнення мети передбачає низку **завдань**: визначити основні ознаки цитати як засобу інтертекстуальності; з'ясувати роль та місце цитати в художньому дискурсі; дослідити особливості перекладу художньої цитати як засобу інтертекстуальності (на матеріалі українського перекладу роману «Години» М. Каннінгема).

Об'єктом дослідження виступає роман Майкла Каннінгема «Години» та його переклад українською мовою Оксани Постранської.

Предметом дослідження є відтворення інтертекстуальної літературної цитати в англо-українському перекладі роману «Години» М. Каннінгема.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтертекстуальними засобами, за допомогою яких реалізуються міжтекстові зв'язки, вважаються алюзії, ремінісценції і цитати. Попри різноманіття визначень та назв, саме цитата, як зазначає І. Алещанова, експліцитно підкреслює наявність «чужого» уривку тексту-джерела, подаючи оригінал структурно і семантично, і пропонує поділяти цитати відповідно до їхньої функції (цитату-думку, цитату-приклад, цитату-замінник) [1, с. 116]. Наприклад, за формою й обсягом цитати бувають *повні, редуковані і сегментовані*.

Подібного принципу дотримуються Д. Гудков, В. Красних, І. Захаренко, Д. Багаєва [3]. Проте замість троякої класифікації вони пропонують дуальність: або цитата «канонічна», тобто наведена без змін, або «трансформована», тобто зі змінами, але її все ще легко впізнати [3, с. 112]. Окремо вони розрізняють цитати, що «втратили зв'язок із передтекстом, і ті, що міцно пов'язані з ним» [3, с. 113]. Попри подібне різноманіття визначень та назв,

Н. Фатеева [12, с. 175] вважає, що саме цитата серед усіх інтертекстуальних елементів сприяє впізнаваності тексту найбільше.

У контексті перекладознавства та порівняльного літературознавства, що творять тло для глибокого вивчення інтертекстуальності, на різних рівнях має сенс покладатися на дальшу категоризацію цитат та алюзій:

1) *атрибутовані/неатрибутовані*, тобто приведені в тексті-приймачі з/без вказівки даних (назви, автора та ін.) прецедентного тексту-джерела (*явні чи приховані*) [11, с. 35];

2) *повні/усічені (розгорнені/згорнуті; цілісні/фрагментарні)* [11, с. 41], тобто які повністю/неповністю відтворюють фрагмент прецедентного тексту джерела;

3) *точні/неточні*, тобто які точно/неточно відтворюють мовностилістичне оформлення фрагмента прецедентного тексту-джерела.

Розмаїття трактування цитат, багатоваріативність їхньої класифікації та широкий спектр їхнього призначення в тексті як засобів інтертекстуальності підсилюють інтерес перекладознавчих студій до визначення способів відтворення цитат не лише у перекладі твору-реципієнта, а й у перекладі першоджерела. Вибір способу перекладу визначається насамперед за місією цитати у визначеному тексті, адже, як зазначала Л. Грек, необхідно враховувати її подвійну природу: з одного боку, це невід'ємний елемент нової композиції, а з іншого – чужорідна частина, яка не розриває свій зв'язок з оригінальним текстом [2, с. 7].

Отже, слідом за Л. Мельник, рекомендованими для використання перекладачем способами перекладу є такі:

1) дослівний переклад, який зводиться до *точного відтворення лексичного матеріалу*;

2) дослівний переклад із необхідними граматичними трансформаціями, що може супроводжуватися поясненням у *коментарі* щодо джерела цитати та/чи її художнього навантаження [7, с. 276];

3) підбір функціонального еквівалента, тобто пошук функціональних відповідників цитат у культурі-реципієнті.

У разі встановлення способів перекладу інтертекстуальної цитати послуговуємося лінгвістичним підходом і слідом за У. Тацакович виокремлюємо транскрипцію/транслітерацію з коментарем чи без нього; добір еквівалента із цитованого джерела в цільовій мові (за умови достатнього рівня впізнаваності); буквальный переклад; добір функціонального аналога; експлікація; перифраза; компенсація (зовнішнє позначення, внутрішнє позначення, різні трансформації); уточнення/узагальнення; заміна іншим інтертекстуальним елементом; опущення [10, с. 54].

Роман М. Каннінгема «Години» пронизаний інтертекстуальними засобами і слугує класичним прикладом тексту, створеного за мотивами іншого, в якому спостерігається не лише логічне поєднання із попереднім текстом, а й закладено новий, оригінальний сенс.

У романі «Години» виявлено понад 12 цитат із «Місіс Деллоуей» В. Вулф. Зазвичай поліцитатність є часто вживаною характерною ознакою постмодерних книг. У романі М. Каннінгема широко представлені різні види цитат: більшість з них *атрибутовані*, виділені курсивом та забезпечені коментарем у колонтитулі, а *неатрибутовані* легко впізнаються завдяки приміткам, наданим раніше. Цитатам з «Місіс Деллоуей» В. Вулф, які перенеслися у текст «Годин», найбільше пасує присвоєння видів цитат універсальної категоризації: *канонічні* та *трансформовані*. Деякі з них одночасно претендують на обидві категорії: зокрема, це провідна інтертекстуальна цитата “*Mrs Dalloway said she would buy the flowers herself*”. У розділах “*Mrs Woolf*” та “*Mrs Brown*” вона канонічно збережена, до того ж їй відведене символічне хронотопне місце: перший розділ нею завершується, а другий – розпочинається. Роль вступної фрази першого розділу “*Mrs Dalloway*” також відведено такій цитаті, щоправда, вона не так легко розпізнається через трансформацію, набуваючи вигляду “*There still the flowers to buy*”. Зазначимо, що цитата в цьому розділі не отримала експліцитного маркування, а отже, представлена імпліцитно, тоді як дві її попередниці виділяються курсивом у тексті «Годин». Звідси впливає припущення, що цей інтертекстуальний елемент – це алюзія на канонічну цитату, підтвердження чого читач отримає, дійшовши до розділу “*Mrs Woolf*”, де зустрине її у первородному вигляді. Роль цієї цитати можна визначити як об’єднавчу інтертекстуальну лінію серед трьох абсолютно різних контекстів.

У «Годин» цитати з «Місіс Деллоуей» найчастіше виявлено у розділі книги, де розповідається про Лору Браун, американську домогосподарку з повоєнного Лос-Анджелеса, яка шукає шляхів утечі від домашньої рутини. Автор легко вводить інтертексти у твір, оскільки за сюжетом одна з трьох головних героїнь читає книгу «Місіс Деллоуей», уривком з якої і розпочинається її історія: “*Mrs. Dalloway said she would buy the flowers herself. For Lucy had her work cut out for her. The Doors would have to be taken off their hinges; Rumpelmayer’s men were coming. And then, thought Clarissa Dalloway, what a morning-fresh as if issued to children on a beach*” [15, с. 37].

Цитування у романі «Години» виступає в ролі не додаткового, а невід’ємного інтертекстуального елемента, що викликає у реципієнта асоціа-

ції не лише з романом «Місіс Деллоуей», а і слугує міжтекстовим алюзивним засобом у межах «Годин», власне є паралеллю для трьох різних часових епох, місць і світоглядів.

У романі «Години» цитати не обмежуються одноразовою появою у тексті, зрештою, навіть одна і та ж цитата не підпадає під конкретний вид класифікації, а подається під різним кутом залежно від задуманого автором ефекту. Наприклад, фраза про те, що Місіс Деллоуей купила квіти, трапляється у творі чотири рази:

1. “ <i>There are still the flowers to buy</i> ” [15, с. 9].	«Треба ще купити квіти» [5, с. 15].
2. “ <i>Mrs Dalloway said smth (what?) and got the flowers</i> ” [15, с. 29].	«Місіс Деллоуей сказала щось (що саме?) і купила квіти сама [5, с. 34].
3. “ <i>Mrs. Dalloway said she would buy the flowers herself</i> ” [15, с. 35].	«Місіс Деллоуей сказала, що купить квіти сама» [5, с. 40].
4. “ <i>Mrs. Dalloway said she would buy the flowers herself. For Lucy had her work cut out for her. The Doors would have to be taken off their hinges; Rumpelmayer’s men were coming. And then, thought Clarissa Dalloway, what a morning-fresh as if issued to children on a beach</i> ” [15, с. 37].	«Місіс Деллоуей сказала, що купить квіти сама. Люсі їй так мала багато справ. Іще ж двері треба зняти із завіс: прийдуть кур’єри з «Рамплаєра». «А втім, – подумалося Клариссі Деллоуей, – який погожий ранок видався – свіжий, наче навмісно створений для діточок на пляжі» [5, с. 41].

Перші дві цитати належать до трансформованих неатрибутованих цитат, третя являє собою канонічну атрибутовану, а останню можна визначити як точну цитату з канонічною цитатою на початку. Третя цитата – один з яскравих прикладів того, як можуть збігатися два суміжні сприйняття «канонічної цитати». Покликаючись на статусність «універсальної», для неї підібрано фіксований відповідник в українській мові, а власне: «*Місіс Деллоуей сказала, що купити квіти сама*» [5, с. 40], де спостерігаємо точне відтворення лексичного матеріалу, а отже, цитата перекладена дослівно. У продовженні уривку (ціла цитата 4) має місце комбінація кількох способів перекладу. Зокрема, дієслівна фраза “*to be cut for sb*” має початкове значення «дуже комусь пасувати», враховуючи контекст, її конотація інша – у прислуги була робота, *виділена/визначена* для неї. Перекладач вважала за доцільне скористатися *перифразом*. Водночас вона, враховуючи інтертекстуальну особливість роману, зробила примітку і для «Рамплаєра», вносячи ясність, що це кав’ярня-кондитерська, тож перекладач вирішила конкретизувати чоловіків “*men*”, зробивши їх кур’єрами; а отже, було застосовано *уточнення*. Втім на загальне

сприйняття цитати це не впливає, адже в будь-якому разі вона залишається помітною. У тексті третя та четверта цитати виділені курсивом як у оригіналі, так і у перекладі, проте в останньому вони ще супроводжуються виносками, де вказано, що першоджерело уривка – роман В. Вулф «Місіс Деллоуей». На відміну від двох останніх, дві перші мають сумнівне звання цитати: по-перше, вони не виділені курсивом, а це, як ми з'ясували, характерна риса для цитат такого роману; по-друге, вони межують з поняттям алюзії, яка натякає читачеві, що твір пов'язаний з романом В. Вулф «Місіс Деллоуей». Таке припущення посилюється тим, що ці цитати у тексті передують експліцитно вираженим, і як наслідок, їхня роль полягає у тому, щоб викликати початкову асоціацію у читача, але не дати конкретної відповіді на його запитання. З точки зору перекладу, найбільшу увагу привертає саме друга цитата. В оригіналі фігурує дієслово *to get*, а в українському відповіднику – «купувати». Такий вибір перекладача можна пояснити кількома варіантами. По-перше, саме слово “to get” багатозначне, первинне значення якого – «отримувати». Аналізуючи контекст, у якому наведена цитата, та відкидаючи її інтертекстуальне покликання, *to get* могло би трактуватися по-різному, як-от «роздобула квіти», «забрала квіти» чи «зірвала квіти». Втім вибір припав саме на «купувати», оскільки перекладачці відомий інтертекстуальний характер роману і тому їй легко вдалося розпізнати інтертекстуальний елемент. З одного боку, авторська задумка могла полягати в тому, щоб подати цю фразу як алюзію, навмисне уникнувши слова *to buy*, проте перекладачка, врахувавши особливість твору, створила трансформовану цитату. Таке рішення перекладачки наближає читача до думки про «Місіс Деллоуей».

Більшість введених цитат у тексті «Годин» взяті з експозиції «Місіс Деллоуей». Припускаємо, що це зроблено автором з метою уникнення дисперсії уваги читача, а навпаки, для посиленої мотивації розпізнати текст «Місіс Деллоуей». Зрештою, саме експозиційні уривки містять у собі найнеобхіднішу вступну інформацію про Кларису Деллоуей, головну героїню «Місіс Деллоуей», та про настрій, тон оповіді, епоху роману. Серед таких цитат виокремлюється та, яка, як і попередні, трапляється у тексті чотири рази, до того ж щоразу з видозміною.

1. “...the triumph and the jingle, the strange high singing of some aeroplane overhead was what she loved life London this moment of June” [15, с. 48].	«...а на додачу до цього гармидеру – гучний свист літака. Ось що вона так любить – життя, Лондон, оцей червневий день» [5, с. 53].

2. “Life, London, this moment of June” [15, с. 75].	«Життя, Лондон, оцей червневий день» [5, с. 79].
3. “...life, London, this moment of June” [15, с. 111].	«...життя, Лондон, оцей червневий день» [5, с. 113].
4. “life...London...” [15, с. 209].	«це життя...цей Лондон...» [5, с. 204].

Усі вищезгадані цитати – атрибутовані, оскільки виділені курсивом, щоправда, коментарів до них у колонтитулах уже не знаходимо. На думку перекладачки, джерело, яке уже було вказане в тексті, не потребує повторної ідентифікації. Стосовно оригінального тексту «Місіс Деллоуей» перша цитата може класифікуватися як *усічена*, а якщо орієнтуватися на текст «Годин», вона попадає в протилежний статус *повної*, оскільки всі її наступниці – *фрагментарні* стосовно неї, а остання може трактуватися як *неповна*. Ці цитати вирвані з єдиного текстового потоку «Місіс Деллоуей», втім у «Годинах» вони займають більш конкретну позицію відповідно до контексту, у якому опиняються. Перша цитата в тексті годин з'являється перед усіма вищезгаданими, її фінальна фраза перекидається у подальші розділи. Спостерігаючи за «еволюцією» цього інтертекстуального засобу, простежується його «вицвітання», тобто від найбільш чіткого уривку тексту ми переходимо до фрази, яка нагадує думку. Перекладач послуговувалась дослівним перекладом першої-третьої цитат, за винятком проінтерпретованого слова “moment”. Замість буквального перекладу «момент» або ж дослівного «мить», «хвилина», «секунда» перекладач скористалась *sense-to-sense translation*, оскільки, за нашими припущеннями, врахувала часову структуру твору та психологічні образи героїнь. Усі події у «Годинах» відбуваються протягом одного дня; жодна з героїнь не може виокремити момент, який за цей день стає ключовим – кожна з них проходить низку подій та переживань, які сукупно формують їх. Такий спосіб перекладу можна трактувати як *узагальнення*. У «Місіс Деллоуей» ця цитата – думка Клариси Деллоуей: оскільки події роману також відбуваються протягом дня, не виключено, що героїня мала на увазі саме це. «А на додачу до цього гармидеру» – це трактування шуму, метушіння та дзвеніння, який панував на вулицях часів Клариси Деллоуей. Цей переклад поза всяким сумнівом не претендує на точне відтворення, а радше як на варіант відтворення, він є підбором *контекстуального еквівалента* або застосуванням *узагальнення*. Можливо, така інтерпретація – це стилістичний прийом, щоб провести паралель із життям Лори Браун, оскільки воно спокійне, монотонне та розмірене, проте у душі у неї повний хаос. Звідси випливає, що у разі відтворення

цієї цитати перекладачка мала намір зробити акцент на внутрішньому стані героїні, передавши сприйняття цитати очима Лори як читачки «Місіс Деллоуей». Варто зауважити, що у разі відсутності продовження фрагмента фразою «- життя, Лондон, оцей червневий день», цитата стає нерозпізнаваною взагалі, а отже, втрачає свою інтертекстуальну функцію.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, вибір способу перекладу в інтертекстуальному романі не звужується до можливих фіксованих способів відтворення окремих елементів, а навпаки, розглядається комплексно, із врахуванням контексту, місця розташування, а також функції вибраного для аналізу засобу інтертекстуальності, де значну роль відведено перекладачеві. Провідними способами відтворення інтертекстуальних цитат у романі М. Каннінгема виокремлено канонічний, та дослівний види перекладу з лексико-граматичними трансформаціями. Перспективи подальших досліджень вбачаються у порівняльному аналізі перекладів інтертекстуальної цитати у романах Майкла Каннінгема «Години» і Вірджинії Вулф «Місіс Деллоуей».

ЛІТЕРАТУРА

- Алещанова И. В. Цитация в газетном тексте (на материале современной английской и российской прессы) : дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.20. Волгоград, 2000. 172 с.
- Грек Л. В. Интертекстуальність як проблема перекладу (на матеріалі англійських перекладів української постмодерністської прози) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 11.02.16. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2006. 18 с.
- Гудков Д. Б., Красных В. В., Захаренко И. В., Багаева Д. В. Некоторые особенности функционирования прецедентных высказываний. *Вестник Московского университета. Серия 9. Филология*. 1997. № 4. С. 1061.
- Дзера О. Перекладознавчі проєкції інтертекстуальності в інтерпретації Андрія Содомори. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2018. Вип. 19 (2). С. 69–73.
- Каннінгем М. Години / Пер. з англ. О. Поштанської. Харків : Віват, 2017. 224 с.
- Кондратенко Н. В. Синтаксис українського модерністського і постмодерністського дискурсу : монографія / за ред. К. Г. Городенської. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 328 с.
- Мельник Л. Интертекстуальність як проблема перекладу. *Наукові записки. Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Літературознавство»* / редкол.: М. П. Ткачук, Т. П. Вільчинська, О. М. Веретюк та ін. Тернопіль : ТНПУ, 2014. Вип. 41. С. 394–402.
- Меркотан Л. Засоби реалізації категорії інтертекстуальності. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2013. Вип. 32 (1). С. 76–79.
- Полікарпова Ю. Интертекстуальність і переклад: семіотичний підхід. *Наукові записки КДПУ імені В. Винниченка. Серія «Філологічні науки»*. 2011. Вип. 95 (1). С. 431–435.
- Тацакович У. Т. Интертекстуальність у перекладі: загальний огляд та обґрунтування інтегрованого підходу. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Вип. 11. Т. 2. С. 51–57.
- Тороп П. Х. Проблема интекста. *Труды по знаковым системам*. Вып. XIV: *Текст в тексте*. Тарту : Изд-во Тартусского гос. ун-та, 1981. С. 33–43.
- Фатеева Н. А. Интертекст в мире текстов: Контрапункт интертекстуальности. Изд. 3-е, стереотип. Москва : КомКнига, 2007. 280 с.
- Allen G. *Intertextuality*. London : Routledge, 2000. 256 p.
- Barthes R. "The Death of the Author" from *The Rustle of Language*. Trans. Farrar, Straus & Giroux. New York : Hill and Wang, 1986. 373 p.
- Cunningham M. *The Hours*. London : Fourth Estate, 1999. 228 p.
- Hutcheon L. *Historiographic Metafiction Parody and the Intertextuality of History. Intertextuality and contemporary American fiction* / O'Donnell P., Davis R. C. (eds.). Baltimore : Johns Hopkins University Press, 1989. P. 3–32.

REFERENCES

- Aleshhanova, I. V. (2000) Citacija v gazetnom tekste (na materiale sovremennoj anglijskoj i rossijskoj pressy) : diss. kand. filol. nauk: 10.02.20. Volgograd.
- Hrek, L. V. (2006) Intertekstualnist yak problema perekladu (na materialih anhlomovnykh perekladiv ukrainskoi postmodernistskoi prozy) : avtoref. dys. kand. filol. nauk: 11.02.16. Kyiv.
- Gudkov, D. B., Krasnyh, V. V., Zaharenko, I. V., & Bagaeva, D. V. (1997) Nekotorye osobennosti funkcionirovaniya precedentnyh vyskazyvanij. *Vestnik Moskovskogo universiteta*, 9 (4), 1061.
- Dzera, O. (2018) Perekladoznavchi proektsii intertekstualnosti v interpretatsii Andriia Sodomory. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 19 (2), 69–73.
- Kanninhem, M. (2017) Hodyny / Per. z anhl. O. Postranskoi. Kharkiv : Vivat.
- Kondratenko, N. V. (2012) Syntaksys ukrainskoho modernistskoho i postmodernistskoho dyskursu :

- monohrafiia / za red. K. H. Horodenskoï. Kyiv : Vydavnychi dim Dmytra Buraho.
7. Melnyk, L. (2014) Intertekstualnist yak problema perekladu. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Ser. Literaturoznavstvo*. Ternopil, 41, 394–402.
 8. Merkotan, L. (2013) Zasoby realizatsii katehorii intertekstualnosti. *Naukovi pratsi Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka. Filolohichni nauky*, 32 (1), 76–79.
 9. Polikarpova, Yu. (2011) Intertekstualnist i pereklad: semiotychnyi pidkhyd. *Naukovi zapysky KDPU imeni V. Vynnychenka. Seriiia "Filolohichni nauky"*. 95 (1), 431–435.
 10. Tatsakovych, U. T. (2019) Intertekstualnist u perekladi: Zahalnyi ohliad ta obgruntuvannia intehrovanoho pidkhodu. *Zakarpatski filolohichni studii*, 11 (2), 51–57.
 11. Torop, P. H. (1981) Problema inteksta. *Trudy po znakovym sistemam*, 14: Tekst v tekste. Tartu : Izd-vo Tartusskogo gos. un-ta, 33–43.
 12. Fateeva, N. A. (2007) Intertekst v mire tekstov: Kontrapunkt intertekstual'nosti. Moskva : KomKniga.
 13. Allen, G. (2000) *Intertextuality*. London : Routledge.
 14. Barthes, R. (1986) "The Death of the Author" from *The Rustle of Language*. Trans. Farrar, Straus & Giroux. New York : Hill and Wang.
 15. Cunningham, M. (1999) *The Hours*. London : Fourth Estate.
 16. Hutcheon, L. (1989) Historiographic Metafiction Parody and the Intertextuality of History. *Intertextuality and contemporary American fiction* / O'Donnell, P. & Davis, R. C. (eds.). Baltimore : Johns Hopkins University Press.